

BRUSSELSFILHARMONIC

PARAMOUNT PICTURES Presents A LUCASFILM LTD Production A STEVEN SPIELBERG Film

RAIDERS of the **LOST ARK**

live in concert

STARRING **HARRISON FORD / KAREN ALLEN**
PAUL FREEMAN / RONALD LACEY
JOHN RHYS-DAVIES / DENHOLM ELLIOTT

MUSIC BY **JOHN WILLIAMS**

PRODUCED BY **FRANK MARSHALL**

DIRECTED BY **STEVEN SPIELBERG**

EXECUTIVE PRODUCERS **GEORGE LUCAS**

AND **HOWARD KAZANJIAN**

SCREENPLAY BY **LAWRENCE KASDAN**

STORY BY **GEORGE LUCAS** AND **PHILIP KAUFMAN**

WITH THE SUPPORT OF BESIDE TAX SHELTER AND THE BELGIAN TAX SHELTER

Vlaanderen
verbeeldt werk

flagey

JOUW CONCERTAVOND

19:00 PHOTO BOOTH INKOMHAL

19:30 INLEIDING STUDIO 1 / FOYER 2
Robin Broos & Dirk Brossé (EN)

20:15 CONCERT STUDIO 4
met pauze
NL/FR ondertiteld >> einde: 22:40

Paramount Pictures Presents
A Lucasfilm LTD Production
Raiders of the Lost Ark (1981)

film van **Steven Spielberg**
muziek van **John Williams**
dirigent: **Dirk Brossé**

© 1981 Lucasfilm Ltd. Presentation licensed by Bantha Music c/o Walt
Disney Music Company. © All Rights Reserved

TOELICHTING

Voor de fans van Indiana Jones is 2023 een bijzonder jaar. Voor de vijfde en laatste keer neemt de intussen 80-jarige acteur Harrison Ford opnieuw de hoed, zweep en leren jack op. Maar: geen Indy zonder 'Raiders March'. Een oorwurm van Hollywood-componist John Williams.

“Die verdomde muziek achtervolgt me overal. Telkens wanneer ik op of van een podium stap, wordt dat melodietje gespeeld. Zelfs toen ik onlangs voor een colonoscopie in het ziekenhuis moest zijn, stond het op in de operatiekamer.”

Wanneer acteur Harrison Ford in 2016 op het podium van de American Film Industry wordt geroepen om er een lofrede voor componist John Williams uit te spreken, gebeurt dat op de tonen van de 'Raiders March'. Het muzikale thema is onmiskenbaar verbonden met de actieheld. En de actieheld met de acteur.

Dat John Williams wordt aangesteld voor de muziek van *Raiders of the Lost Ark* (1981), ligt in de lijn der verwachtingen. Indiana Jones is bedacht door George Lucas, maar die heeft het te druk met *Star Wars*. Het is tijdens een vakantie met goede vriend Steven Spielberg dat hij zijn geesteskind uit handen geeft. Spielberg geeft te kennen dat hij graag een James Bond-film wil regisseren. De bescheiden Lucas zegt: "ik heb iets beter".

Dat 'Raiders March' zo iconisch wordt, ligt dan weer aan twee tegendraadse keuzes van de componist. Na zijn eerder experimentele score voor *Jaws* in 1974, specialiseert hij in een genre dat op dat moment lang uit de mode is: het romantische idioom van de klassieke, symfonische Hollywood-muziek uit de jaren 1930 en 1940. Zo speelt Williams net als zijn voorgangers Alfred Newman, Max Steiner en Elmer Bernstein met het gegeven leitmotiv en met grootse orkestraties.

Voorstanders menen dat Williams hiermee het orkest in ere heeft hersteld. Zo zegt Maestro Dirk Brossé, muzikdirecteur van het Chamber Orchestra of Philadelphia en gast-dirigent bij Brussels Philharmonic: "Het genre was ouderwets, maar tegelijk weer gloednieuw. Williams is een van de eersten om het symfonisch orkest weer nieuw leven in te blazen, hoewel op dat moment elektronische instrumenten veel populairder waren.

Dat mag je gerust zien als een moedig statement. Daarmee heeft hij de trein weer van richting doen veranderen.”

En precies daarvoor krijgt Williams in 1985 een eredoctoraat van de Universiteit van Boston. Zo klinkt het juryverslag: “In een tijd waarin melodie en harmonie in zowel populaire als serieuze muziek waren verdwenen, heeft Williams mensen weer laten genieten van muziek in de stijl van Beethoven of Brahms. Hij laat kinderen proeven van complexe, harmonische en ritmische structuren in de traditie van Rachmaninov en Prokofiev. Williams heeft orkestmuziek toegankelijk gemaakt voor miljoenen.”

Daarnaast is zijn leitmotiv voor Indy bewust gecomponeerd als mars. Williams: “Dit is niet de periode die veel mensen associëren met marsmuziek, maar blijkbaar vind ik het leuk om marsen te schrijven. Een goede mars verhoogt de bloeddruk. Ik laat het aan een slimme musicoloog of socioloog om uit te leggen waarom.” Die tegendraadsheid is al eerder te horen in zijn marsen voor Star Wars (‘Imperial March’), 1941 (‘The March From 1941’) en Superman The Movie (‘Theme From Superman’). Toch is ‘Raiders March’ misschien wel de beste mars die hij ooit heeft geschreven.

Want hoewel de partituur is geschreven als symfonische mars, doet Williams hier tegelijk iets uitzonderlijk. Het kenwijsje voor Indiana Jones is geen leitmotiv pur sang, het is een tweeledige symfonie waarin beide melodieën een even dragende, herkenbare kracht kennen.

Williams: “Het was mijn opdracht een herkenbaar thema te schrijven voor het personage.

Elke keer als acteur Harrison Ford op zijn paard springt of iets heroïsch doet, moest ik naar dit thema verwijzen. Dat werd 'The Raiders March', op het eerste zicht een heel eenvoudig deuntje, maar ik heb er meer tijd aan besteed dan aan de rest van de muziek. De volgorde van de noten moest precies goed klinken. Die kleine eenvoudigheden zijn vaak de moeilijkste dingen om vast te leggen."

Uiteindelijk komt de componist niet met één, maar twee potentiële leitmotivs op de propen. Verveeld dat hij niet kan kiezen, legt hij de beslissing bij regisseur Steven Spielberg. Maar die is zo onder de indruk, dat hij gebiedt om ze allebei te gebruiken. Het resultaat is een mars met een aparte, muzikale brug. Alsof ze altijd voor elkaar bedoeld zijn.

Naast Indiana Jones zelf krijgt ook zijn love interest Marion Ravenwood een eigen thema. 'Marion's Theme' onderstreept niet alleen haar persoonlijke identiteit, maar dienst ook als een liefdesthema. Het roept eenzelfde ontroering op als het liefdesthema van Superman. Verder zijn er drie secundaire thema's: voor het medaillon, de ark en ook elke nieuwe ontdekking van de avontuurlijke archeoloog.

En er zijn natuurlijk de actiescènes zoals de achtervolgingen in de woestijn, met een krachtig motief dat de nazi's en de ark voortstuwt. Met Indy in het zadel, citeert Williams hier overvloedig uit de 'Raiders March'. Hoewel dit moment in de film technisch gesproken is opgedeeld in drie afzonderlijke scènes, verbindt de componist ze in één gigantisch actiestuk van acht minuten dat bij elke nieuwe wending weer opwindend klinkt.

“Dankzij de muziek van Raiders of the Lost Ark zit je op drie seconden helemaal in de sfeer van de film, dat is de handtekening van John Williams”, aldus Brossé, die het cinéconcert drie keer zal dirigeren. Een buitenkans om de start van dit grootse filmavontuur met schitterende soundtrack (opnieuw) te beleven, in de best mogelijke live versie.

Indy zou cynisch zeggen: “they don’t know what they’ve got there”. Maar Brussels Philharmonic weet verdomd goed welke muzikale parel ze vandaag in handen heeft.

Robin Broos, auteur van The Original Soundtrack

DIRK BROSSÉ, dirigent

www.dirkbrosse.be

Dirk Brossé is een veelzijdig componist en een gerespecteerd dirigent op de internationale muzikscene. Hij is muziekdirecteur van The Chamber Orchestra of Philadelphia en van de World Soundtrack Awards / Filmfestival Gent. Hij werd door John Williams aangesteld als Principal Conductor van de Star Wars in Concert World Tour. Daarnaast is hij verbonden als hoofddocent compositie en orkestdirectie aan de School of Arts / Koninklijk Conservatorium Gent.

BRUSSELS PHILHARMONIC

www.brusselsphilharmonic.be

“De wereld heeft symfonische muziek nodig. En symfonische muziek heeft de wereld nodig.”

Dat is de overtuiging van Brussels Philharmonic. Als symfonisch orkest, opgericht in 1935 onder de vleugels van de Belgische openbare omroep, zit het in ons DNA om de symfonische wereld maximaal te ontsluiten. Door te vernieuwen met respect voor het waardevol verleden houden we symfonische muziek van gisteren, vandaag én morgen relevant en inspirerend - voor onszelf en de hele samenleving. Dat doen we vanuit de historische Studio 4 van Flagey in Brussel, samen met muziekdirecteur Kazushi Ono: hij deelt onze open en avontuurlijke geest en het rotsvast geloof in de noodzakelijke kruisbestuiving tussen kunst, het leven en de maatschappij.

Brussels Philharmonic is een instelling van de Vlaamse Gemeenschap.

MUSICI

DIRIGENT

Dirk Brossé

CONCERTMEESTER

Henry Raudales

VIOOL 1

Nadja Nevolovitsch ⁽¹⁾, Bart Lemmens ⁽²⁾,
Sylvie Bagara, Laure Bardet, Olivia Bergeot,
Annelies Broeckhoven, Cristina Constantinescu,
Justine Rigutto, Kristina Rimkeviciute,
Elizaveta Rybentseva, Anton Skakun,
Alissa Vaitsner, Gillis Veldeman

VIOOL 2

Mari Hagiwara ⁽¹⁾, Véronique Burstin, Zofia
Hutnik, José Manuel Jiménez Garcia, Mireille
Kovac, Ann Lafaille, Eléonore Malaboef,
Sayoko Mundy, Julien Olive, Julien Poli, Bram
Van Eenoo, Pierre Vopat

ALTVIOOL

Loan Cazal ⁽¹⁾, Griet François ⁽²⁾, Philippe Allard, Marina Barskaya, Victor Guaita, Phung Ha, Hélène Koerver, Amalija Kokeza, Agnieszka Kosakowska, Stephan Uelpenich

CELLO

Karel Steylaerts ⁽¹⁾, Aliaksandr Auramchyk, Barbara Gerarts, Sophie Jomard, Maria Palazon, Emmanuel Tondus, Suzanne van Duuren, Inés Iglesias Walch

CONTRABAS

José Vilaplana Herruzo ⁽¹⁾, Simon Luce ⁽²⁾, Gemma Braeckman, Luzia Correia Rendeiro Vieira, Ben Faes, Daniele Giampaolo

FLUIT

Wouter Van den Eynde ⁽¹⁾, Jill Jeschek ⁽²⁾, Sarah Miller

HOBO

Maarten Wijnen ⁽¹⁾, Lode Cartrysse ⁽²⁾, Emily Ross

KLARINET

Anne Boeykens ⁽¹⁾, Danny Corstjens ⁽²⁾, Midori Mori ⁽²⁾

FAGOT

Gordon Fantini ⁽¹⁾, Jonas Coomans ⁽²⁾, Alexander Kuksa

HOORN

Hans van der Zanden ⁽¹⁾, Claudia Rigoni, Luc van den Hove

TROMPET

Florian Begarie ⁽¹⁾, Ward Hoornaert ⁽¹⁾, Diego Hernandez Torres, Luc Sirjacques

TROMBONE

Philippe Massart ⁽¹⁾, Tim Van Medegael ⁽²⁾,
Camille Jadot

TUBA

Jean Xhonneux ⁽²⁾

PAUKEN

Titus Franken ⁽²⁾

PERCUSSIE

Jonathan Beyers ⁽²⁾, Stijn Schoofs ⁽²⁾,
Miguel Sánchez Cobo, Bart Swimberghe,
Gideon Van Canneyt

HARP

Eline Groslot ⁽²⁾

KEYBOARD

Erik Brabants ⁽²⁾, Anastasia Goldberg ⁽²⁾

⁽¹⁾   aanvoerder

⁽²⁾   solist